

Bioenergiprogrammet 2014

Seminar Mo i Rana, 20. februar

Roger Hatling, seniorrådgiver

Vi gir lokale ideer globale muligheter

En internasjonal organisasjon

Kontorer i alle fylker
Representert i over 30 land

Visjon

*Vi gir lokale
ideer globale
muligheter*

Innovasjon Norges oppdrag

Å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i hele landet

- Flere gode grundere
- Flere vekstkraftige bedrifter (særlig SMB)
- Flere innovative næringsmiljøer (klynger og nettverk)

Innovative/nyskapende prosjekter

Vekstpotensiale

Flere internasjonalt orienterte bedrifter

Økt lønnsomhet og verdiskaping (i Norge)

Bioenergi

Landbruk er en av INs prioriterte sektorer

Bioenergi, del jordbruksavtalen/LMD's budsjett

- Næringsutvikling og verdiskaping i landbruket
- Utnyttelse lokale ressurser (skog, halm)
- Pleie av kulturlandskap
- Klimabegrunnelse, reduserte utslipp klimagasser

Bioenergiprogrammets formål:

Programmet skal stimulere jord- og skogbrukere til å produsere, bruke og levere bioenergi i form av brensel eller ferdig varme (dvs til eget bruk og/eller varmesalg).

I tillegg til å gi økt verdiskaping skal det legges vekt på de ringvirkninger og den kompetanseeffekt programmet kan bidra til.

Statistikk 2003-2013

	Sum alle år		2013		Tilsagn i 2013
	Antall	GWh	Antall	GWh	i mill kr
Biogass	36	3,0	1	0,1	0,05
Brenselproduksjon	140	0,0	19		10,0
Forprosjekt	134	0,0	11		1,1
Forstudie	193	0,0	9		0,5
Gårdsvarme Næring	713	110,2	115	19,6	25,5
Gårdsvarme Bolig	580	25,9	17	0,5	0,5
Komp.og utredning	131	0,0	11		2,1
Varmesalg-sanlegg	140	103,5	13	5,2	8,3
Veksthus	25	22,3	1	1,7	2,0
Totalt	2 092	265,0	197	27,1	50,1

2013

Fylker:	Ramme mill kr	Innvilget mill kr	Herav LUF BIO på Gardsvarme	Antall	Produksj. i GWh
01 Østfold	3,26	3,625	0,425	16	2,8
02 Akershus, 03 Oslo	2,33	2,822	0,591	13	1,7
04 Hedmark	4,19	4,744	1,004	19	4,4
05 Oppland	3,72	3,848	0,18	21	1,9
06 Buskerud,	3,26	3,353	0,275	15	2,2
07 Vestfold	0,93	0,393	0	2	0,5
08 Telemark	0,93	0,703	0,08	7	0,2
09 Aust-Agder	0,47	2,468	2,168	4	2
10 Vest-Agder	0,47	0,205	0,03	3	0,1
11 Rogaland	0,93	0,322		3	0,1
12 Hordaland	0,47	0,06		2	0,1
13 Sogn og Fjordane	0,93	0,19		5	0,1
14 Møre og Romsdal	0,47	0,285		1	0,1
15 Sør-Trøndelag	2,33	1,7		7	1
16 Nord-Trøndelag	4,65	3,683	0	19	4,5
17 Nordland	0,47	0,217		2	0,1
18 Troms	0,47	0	0,03	1	0,1
19 Finnmark	0,47	0			
Sum	30,8	28,618	4,783	140	21,9

Bioenergiprogrammet

Bioenergi i landbruket

Midler 2014:

- 25 mill kr Sentrale midler
- 35 mill kr BU-ordningen

Målgruppe:

- Bønder/skogeiere

Støtter:

- Gårdsvarmeanl. (bolig, næring)
- Anlegg for varmesalg
- Veksthus
- Biogass
- Forstudier/forprosjekter

Flisproduksjon

Midler 2014:

- 6 mill kr Sentrale midler

Målgruppe:

- Bioenergibransjen

Støtter:

- Produksjonsanlegg
- Effektiviseringstiltak
- Kompetanse og utvikling
- Informasjonsvirksomhet

Gårdsvarmeanlegg - bolig

Krav/begrensninger

- Landbruksareal > 100 daa
- Fast tilskuddsats
  - 30000 for ved og halmanlegg
  - 40000 for flisanlegg
- Totalkostnad i varmeinvestering > 150.000
- Varmeinvestering må inneholde fyrkjel.
- Ikke krav til lønnsomhet, men til finansiering
- Enkel søknad, kort behandlingstid
- Enkel ferdigrapport
- Ett tilskudd pr eier/søker
- Ikke delutbetaling av tilskudd.

Gårdsvarmeanlegg -Næring

Krav/begrensninger/støtte

Landbruksareal > 100 daa

Må dok avgiftspliktig omsetning over
kr 50 000 pr år

Inntil 33 % tilskudd

Inntil kr 400 000 pr eiendom/søker

Fullstendig investeringssøknad

Lønnsomhet må dokumenteres

Hva omfattes:

Fyrhus, varmeanlegg, lager
distribusjon til landbruksbygg og
boliger

Hva omfattes ikke:

Utstyr for brenselproduksjon,
transport og brukt utstyr

Anlegg for varmesalg

Hva omfattes:

- Komplett varmeanlegg
- Varmenett, Kundesentral
- Nødv. lager, prosjektering, byggleidelse

Hva omfattes ikke:

- Utstyr til brenselproduksjon og transport

Støtte til investering:

Max 2 MW innfyrt effekt på fyrkjel

Det gis inntil 40 % tilskudd, max

Kr 6 000 000.

Lønnsomhet må dokumenteres

Landbrukets eierskap, min 50 %

Forstudie og forprosjekter

(Varmesalg og biogass)

Søkere er fortrinnsvis bønder med eiermajoritet i varmeselskapet

Forstudier

- Formål å avklare mulighet for varmeleveranse/-salg
- 50% støtte inntil kr 50 000

Forprosjekter

- Formål – anbud, avtaler, prosjekter prosjektering, etabl. av selskap, kompetansetiltak
- Støtte er forbeholdt varmeselskap som vil å etablere varmeanlegg
- 50 % støtte inntil kr. 150 000. Deler av kostnadene må være innkjøpte tjenester

Flisproduksjon - Investeringsstøtte

Hva omfattes:

Produksjonsutstyr, lagertak, tørkesystem og bygninger for produksjon eller foredling av flis. Krav om faste avtaler om min prod. 3000 lm^3
Flis hogger min diameter 30 cm

Hva omfattes ikke:

Kjøp av tomt, transportutstyr, traktor, containere, brukt utstyr

Investeringsstøtte:

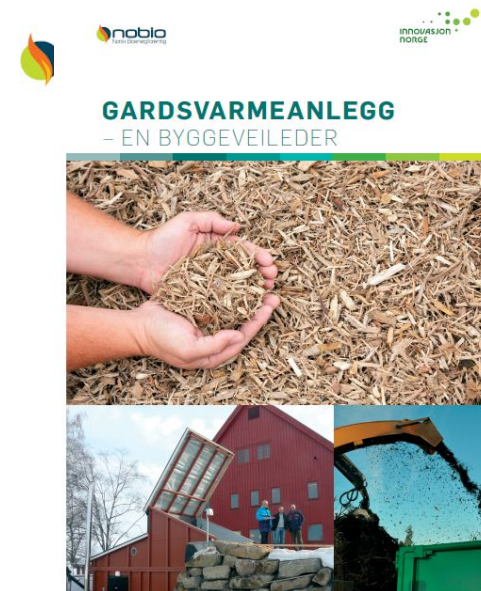
Inntil 25 %
Inntil 1,68 mill kroner
Rask gjennomføring prioriteres
Min kostnad kr 500 000/150 000

Støtte gis som bagatellstøtte

Kompetanse, kurs

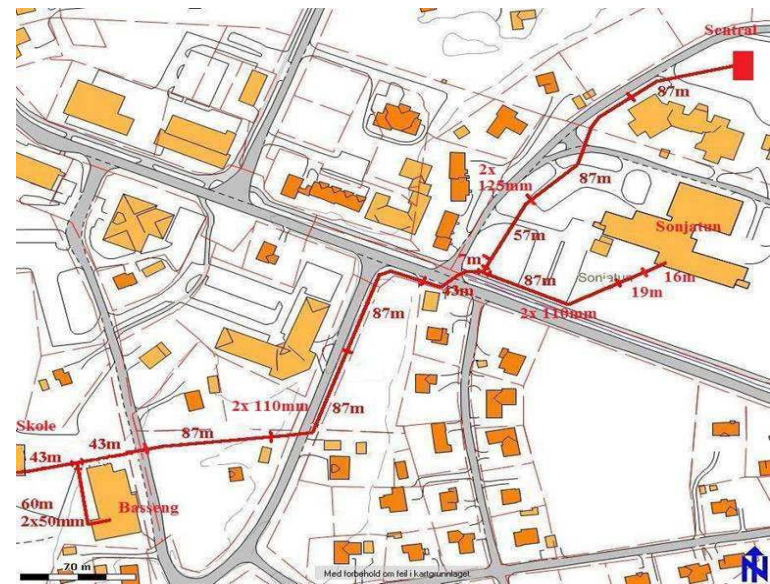
- Veien til biovarme
- Byggeveileder
- Kurs
  - Driftsseminar
  - Installasjonskurs
  - Kjøp av varme
  - ... med mer
- Seminar
- Besøke etablerte anlegg

Eksempel varmesalg

Nordreisa kommune og Nord
Troms Bioenergi AS

- Forstudie 2006
- Forprosjekt 2007
- Doffin høst 08
- Valg av leverandør nov 08
- Byggestart vår 09
- Oppstart senhøst 09

Nytt varmeanlegg på Beitostølen

Stølslie varmeanlegg med levering til Beitostølen helsesportsenter, boligfelt og Beitostølen sentrum

Leveranse ca 3,5 GWh ved full utbygging

Bondeeide varmeanlegg

- Skoler
- Sykehjem
- Barnehage
- Hotell
- Gårdsturisme
- Leiligheter
- Boliger
- Hyttefelt
- Næringsbygg

Råde
 Beitostølen
 Dokka
 Vestby
 Morgedal
 Bygland
 Voss
 Nordre Land
 Vingelen
 Etnedal
 Nedre Eiker
 Ringerike
 Ølen/Vindafjord
 Stange
 Røros
 Hjelmeland
 Eigersund
 Nore og Uvdal
 Jevnaker
 Lesja
 Gran
 Nesset
 Vanylven
 Rissa
 Værdal
 Eidsvoll
 Gran
 Aurskog- Høland
 Krødsherad
 Nordreisa

Orkla Trebrensel

OT har bygget to nye
varmesentraler for levering av
varme til skole og helsesenter.

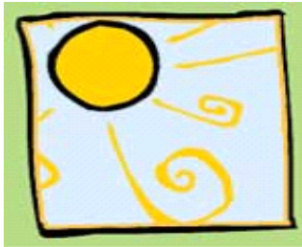
Skole, 150 + 200 KW kjeler
Varmebehov 510 000 KWh

Helsesenter, 150 KW
Varmebehov 716 000 KWh

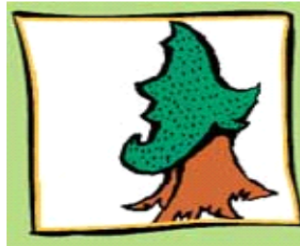
Flisterminal på Kråkhaugen
Leveranse av 25 000 m³ flis pr år

Hva er bioenergi?

Sola tilfører jorda så mye energi at det dekker menneskenes energiforbruk **15 000 ganger**

Sollys + CO² og vann danner sukker som blir stivelse, cellulose og planteceller. Solenergien lagres i plantene som kjemisk bundet energi

Ved forbrenning av plantemateriale frigjøres denne energien igjen.

Energi fra sola

ÅRLIG BRUK AV BIOMASSE TIL ENERGIFORMÅL I NORGE

- Industri og privat til sammen i dag: 16 TWh
(herav vedfyring 7 TWh)
- Mulig økt uttak og høsting uten å true arts mangfoldet : 30 TWh
(Trelast, treforedling, trevare, avfall, biogass, deponigass, skogsbrensel, halm, kornavrens)
- Vi kan **tredoble** bruk av bioenergi i Norge.

Kilde: NVE Oppdragsrapport A nr 7/2003

BIOMASSE OG ENERGI

1 favn ved = 60cm x 1m x 4m = 2.4 m³ = 1,6 fm³

- 1 favn bjørk, rogn, lønn gir ca. 4300 kWh (20% fukt)
- 1 favn osp, gran, gråor gir ca. 3000 kWh (20% fukt)
- 1 m³ tørr flis nåletrær gir ca. 780 kWh (23 % fukt)
- 1 m³ rå flis nåletrær gir ca. 550 kWh (54% fukt)
- 1 halmball på 300 kg ≈ 100 liter olje ≈ 1000 kWh
- 1 TWh tilsvarer 1000 000 halmballer
- 1 TWh tilsvarer 500 000 fastkubikk tømmer
- 1 kWh varmer 1000 liter vann 1 grad
 = 100 liter 10 grader = 30 liter 33 grader
 = en kjapp dusj

Besøk oss på våre hjemmesider:

<http://www.innovasjon Norge.no/no/Landbruk/Tjenester/Bioenergi/>

